

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 34/2021
20.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Димитрије Личански, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Топлана“ Лесковац, чији је пуномоћник Виолета Тасић, адвокат из ..., ради утврђења дискриминације и поништаја анекса уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2706/2017 од 23.11.2018. године, у седници одржаној дана 20.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2706/2017 од 23.11.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Лесковцу П1 1/17 од 15.05.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се према туженом утврди да је извршена посредна дискриминација запосленог тужиоца. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи анекс уговора о раду број ... од2015. године закључен између парничних странака. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.250,00 динара.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж1 2706/2017 од 23.11.2018. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Вишег суда у Лесковцу П1 1/17 од 15.05.2017. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију.

Одлучујући о ревизији тужиоца, Врховни касациони суд је решењем Рев2 594/2019 од 13.03.2019. године, ревизију тужиоца одбацио као недозвољену.

Одлуком Уставног суда Уж 13126/2019 од 03.06.2021. године, утврђено је да је решењем Врховног касационог суда Рев2 594/19 од 13.03.2019. године, повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије, па је то решење поништено и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији подносиоца уставне жалбе изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2706/17 од 23.11.2018. године.

Одлучујући, у поновном поступку, о ревизији тужиоца, Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), и у тврдио да је ревизија неоснована.

Доношењем побијане пресуде, није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП-а, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду од ...2007. године до ...2012. године, код туженог, по основу уговора о раду број ... обављао послове на радном месту „...“ за које је предвиђена висока стручна спрема и коефицијент за обрачун зараде 5. Између парничних странака је дана ...2012. године закључен анекс уговора о раду број ... којим је тужилац премештен на радно место „...“, ради обављања послова на изради ... Лесковца, са коефицијентом за обрачун зараде 4. Поводом тог анекса је између парничних странака вођен спор који је окончан правноснажном пресудом Основног суда у Лесковцу П1 231/13 од 11.05.2015. године, тако што је анекс уговора о раду број ... од 26.11.2012. године поништен као незаконит, а тужени обавезан да тужиоца распореди на радно место које одговара његовој стручној спреми. У међувремену, у туженом предузећу је ступио на снагу нови Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака за 2014. годину, према коме је један од два извршилаца са радног места „...“, распоређен на новоформирано радно место „...“, док је други извршилац још у току 2012. године распоређен на послове ... У циљу извршења горе наведене пресуде Основног суда у Лесковцу, којом је обавезан да тужиоца распореди на одговарајуће радно место, тужени је тужиоцу понудио закључење анекса уговора број ... од ...2015. године којим би тужилац поново био распоређен на место „...“, а из разлога неопходности организационих промена у циљу бољег функционисања дела система рада, са образложењем да је, након распоређивања два извршиоца са места ... на друга рада места, ово место остало непопуњено, а ради се о месту за које је предвиђена иста врста и степен стручне спреме са којом тужилац већ ради код туженог (VII степен ... или ... факултета и положен стручни испит). Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака број ... од ...2015. године, у члану 17. брисано је радно место ..., пошто су ти послови подељени између ... и службе економско-финансијског сектора. Тужилац је прихватио наведену понуду и закључио анекс уговора о раду број ... од ...2015. године. Међутим, тужилац сматра да је закључењем анекса уговора о раду број ... од ...2015. године, посредно дискриминисан јер је намера била да му се умањи зарада смањењем коефицијента за обрачун зараде са 5 на 4. Тужени те наводе тужиоца оспорава указујући да у овом случају нема дискриминације тужиоца на раду, јер је он распоређен на радно место које је адекватно његовој стручној спреми, а разлози премештаја су унапређење система рада у ... сектору, па је с тим у вези и одлука о укидању радног места ... донета у интересу остваривања бољих пословних резултата.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да закључењем предметног анекса уговора о раду тужилац није дискриминисан, јер то не произлази ни из навода тужбе, као ни из изведених доказа, па су његов тужбени захтев одбили.

Врховни касациони суд налази да је одлука нижестепених судова правилна.

Одредбом члана 21. Устава РС прописана је забрана дискриминације тако што свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације, а забрањена је свака дискриминације, непосредна или посредна по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости или психичког инвалидитета. Забрана дискриминације јемчи се и Међународним правним изворима – Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 14.) и додатним Протоколом број 12 уз ту Конвенцију, као и Међународним пактом о грађанским и политичким правима (члан 26.). Држава Србија се свим тим правним актима обавезала да свакоме обезбеди потребну заштиту у случају дискриминације како би право на једнакост заиста било практично и делотворно.

Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ бр. 22/2009, 52/2021), дискриминацију у области рада прописује у одредби члана 16. тако што је забрањена дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што је право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености.

Закон о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005... 95/2018), забрану дискриминације прописује у одредби члана 19. тако што непосредна дискриминација, у смислу тог закона, јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 18. тог закона којим се лице које тражи запослење, као и запослени, ставља у неповољнији положај у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији (став 1.). Посредна дискриминација у смислу тог закона, постоји када одређена наизглед неутрална одредба, критеријум или пракса ставља или би ставила у неповољнији положај у односу на друга лица – лице које тражи запослење, као и запосленог због одређеног својства, статуса, опредељења или уверења из члана 18. тог закона (став 2.).

Полазећи од цитираних законских норми, основна карактеристика дискриминације јесте неједнако поступање у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији, по основу неког личног својства дискриминисаног лица.

У конкретном случају, тужбени захтев за утврђење дискриминације тужилац је засновао на тврдњи да га је тужени, распоређивањем на друго радно место, дискриминисао, при чему тужилац није указао на било које лично својство или статус који је био разлог за такво наводно поступање туженог. По оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови закључили да је тужбени захтев тужиоца неоснован јер разлог за закључење предметног анекса уговора о раду између

парничних странака није било било које лично својство тужиоца, него организационе промене уведене ради бољег функционисања дела система рада.

Наводима ревизије ревидента о томе да је у судском поступку требало ценити не само поступак и начин на који се врши измена уговора о раду, већ и оправданост разлога за анекс, са материјалноправног становишта, пошто запослени треба да зна да ли су разлози премештаја због потребе процеса организације рада уследили услед субјективних или објективних разлога, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке. Организација рада је део аутономије послодавца који самостално утврђује организациону структуру и послове који се врше у организационим деловима ради обављања делатности или у вези са обављањем делатности, па с тим у вези, део аутономије послодавца је и да вршење одређених послова повери лицима – извршиоцима са којима ће закључити уговор о раду. Стога суд нема овлашћење да испитује оправданост оснивања или укидања радних места или организационих целина, нити да оцењује на који правно дозвољени начин ће послодавац организовати обављање одређених послова. У овом случају, у понуди за закључење анекса уговора, тужени је тужиоца обавестио о разлозима за достављање те понуде указујући да је један од два извршиоца који је обављао послове и био раније распоређен на пословима „...“, због потребе процеса и организације рада распоређен на послове „...“, док је други, након усвајања новог Правилника о систематизацији послова 2014. године распоређен на новоформирано радно место „...“, па је, након распоређивања ових запослених на друга радна места, радно место „...“ остало непопуњено. Ради извршавања послова тог радног места тужени је тужиоцу понудио предметни премештај посебно имајући у виду да је радно место на које је он раније био распоређен, „...“, Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака од 19.11.2015. године, укинута. У тој ситуацији, неосновани су наводи ревизије туженог о погрешној примени материјалног права.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП-а.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић